

130

U S T A W A

z dnia 28 marca 1952 r.

o ubezpieczeniach państwowych.

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

Art. 1. Ubezpieczenia państwowe obejmują ubezpieczenia majątkowe i ubezpieczenia osobowe.

Art. 2. 1. Przedmiotem ubezpieczenia majątkowego może być każde mienie.

2. Przy ubezpieczeniu majątkowym wypłaca się odszkodowanie za stratę, powstałą w ubezpieczonym mieniu wskutek określonego zdarzenia losowego.

Art. 3. 1. Przedmiotem ubezpieczenia osobowego może być życie lub zdolność do pracy osoby fizycznej.

2. Przy ubezpieczeniu osobowym wypłaca się świadczenie w razie zajścia określonego zdarzenia losowego w życiu osoby ubezpieczonej.

Rozdział 2.

Ubezpieczenia obowiązkowe.

Art. 4. Ubezpieczenie obowiązkowe powstaje z mocy prawa.

Art. 5. 1. Na całym obszarze Państwa podlegają obowiązkowi ubezpieczenia:

- 1) budynki — od ognia i innych określonych zdarzeń losowych,
- 2) mienie ruchome w gospodarstwach rolnych — od ognia i innych określonych zdarzeń losowych,
- 3) ziemiopłody — od gradobicia i powodzi,
- 4) zwierzęta gospodarcze — od padnięcia,
- 5) odpowiedzialność cywilna za szkody łowieckie,
- 6) odpowiedzialność cywilna z ruchu środków komunikacji,
- 7) następstwa nieszczęśliwych wypadków w komunikacji, wynikłe u pasażerów lub innych osób poszkodowanych.

2. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia rozszerzyć obowiązek ubezpieczenia na inne rodzaje mienia, grupy osób i zdarzenia losowe.

3. W przypadkach szczególnie uzasadnionych Rada Ministrów może zawiesić obowiązek niektórych ubezpieczeń na części lub całości obszaru Państwa.

Art. 6. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zakres obowiązkowych ubezpieczeń, zasady i tryb zwalniania niektórych kategorii mienia od obowiązku ubezpieczenia, termin i tryb wprowadzenia w życie obowiązkowych ubezpieczeń, wzajemne prawa i obowiązki ze stosunku ubezpieczenia oraz sposób ustalania taryf i poboru składek ubezpieczeniowych.

Art. 7. 1. Składki z tytułu obowiązkowych ubezpieczeń są traktowane na równi z opłatami publicznymi.

2. Do składek w obowiązkowych ubezpieczeniach stosuje się odpowiednio przepisy o zobowiązaniach podatkowych.

Rozdział 3.

Ubezpieczenia dobrowolne.

Art. 8. Ubezpieczenie dobrowolne powstaje na podstawie umowy ubezpieczenia.

Art. 9. Przez umowę ubezpieczenia jedna strona (ubezpieczający) zobowiązuje się opłacić określoną składkę, a druga strona (zakład ubezpieczeń) zobowiązuje się w razie zajścia przewidzianego w umowie zdarzenia losowego (wypadku) wypłacić odszkodowanie (art. 2 ust. 2) lub świadczenie (art. 3 ust. 2).

Art. 10. 1. Umowa ubezpieczenia jest nieważna, jeżeli w chwili, w której została zawarta, przewidziany umową ubezpieczenia wypadek już zaszedł lub odpadła możliwość jego zajścia, chyba że objęto ubezpieczeniem okres czasu, poprzedzający zawarcie umowy.

2. Objęcie ubezpieczeniem okresu czasu, poprzedzającego zawarcie umowy, jest bezskuteczne, jeżeli w chwili zawarcia umowy którakolwiek ze stron wiedziała lub powinna była wiedzieć, że wypadek zaszedł lub że odpadła możliwość jego zajścia w tym okresie.

Art. 11. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia zasady zawierania i wykonywania umów ubezpieczenia.

Art. 12. Przewodniczący Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego w porozumieniu z Ministrem Finansów określi, w jakim zakresie jednostki gospodarki społecznej powinny zawierać umowy ubezpieczenia.

Rozdział 4.

Organizacja ubezpieczeń państwowych.

Art. 13. 1. Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych przekształca się na Państwowy Zakład Ubezpieczeń, zwany dalej Zakładem.

2. Zakład jest instytucją państwową, posiada osobowość prawną i działa według zasad rozrachunku gospodarczego.

3. Zakład podlega nadzorowi i kontroli Ministra Finansów.

Art. 14. Do zadań Zakładu należy organizowanie ubezpieczeń i tworzenie ze składek ubezpieczeniowych odpowiednich środków finansowych na wypłatę odszkodowań i świadczeń oraz na zapobieganie powstawaniu strat w ubezpieczonym mieniu.

Art. 15. Organizację finansową i system finansowy Zakładu ustali Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Art. 16. Zakład odpowiada za zobowiązania całym swoim majątkiem. Skarb Państwa nie odpowiada za zobowiązania Zakładu.

Art. 17. 1. Zastępstwo sądowe Zakładu należy do jego organów.

2. Minister Finansów za zgodą Prezesa Rady Ministrów może w drodze zarządzenia zlecić organom zastępstwa prawnego zastępstwo sądowe Zakładu w niektórych sprawach.

Art. 18. 1. Na czele Zakładu stoi dyrektor, który kieruje działalnością Zakładu i jest za nią odpowiedzialny. Dyrektora Zakładu powołuje i odwołuje Minister Finansów.

2. Zastępców dyrektora Zakładu powołuje i odwołuje Minister Finansów na wniosek dyrektora Zakładu.

Art. 19. 1. Terenowymi organami Zakładu są:

- 1) dyrekcje wojewódzkie,
- 2) inspektoraty powiatowe.

2. W miarę potrzeby mogą być tworzone inspektoraty miejskie i rejonowe.

Art. 20. Rada Ministrów nada Zakładowi statut, który określi organizację i zakres działania organów centralnych i terenowych Zakładu.

Art. 21. Rada Ministrów określi zasady współdziałania organów terenowych Zakładu z prezydiami rad narodowych oraz czynności prezydentów gminnych i miejskich rad narodowych w zakresie ubezpieczeń państwowych.

Rozdział 5.

Działalność Zakładu.

Art. 22. 1. Działalność ubezpieczeniową w zakresie ubezpieczeń państwowych na obszarze Państwa Polskiego wykonuje wyłącznie Zakład.

2. Zakład może ubezpieczać znajdujące się za granicą mienie, stanowiące własność Państwa Polskiego lub polskich instytucji i przedsiębiorstw uspołeczniionych. Inne mienie, znajdujące się za granicą, może być ubezpieczone przez Zakład za zgodą Ministra Finansów.

3. Ubezpieczenia w zagranicznych zakładach ubezpieczeń mienia znajdującego się na obszarze Państwa Polskiego oraz mienia znajdującego się za granicą, a stanowiącego własność Państwa Polskiego lub polskich instytucji i przedsiębiorstw uspołeczniionych, wymagają zezwolenia Ministra Finansów.

4. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Handlu Zagranicznego ustali zasady stosowania postanowień ust. 3 w odniesieniu do mienia, będącego przedmiotem obrotu towarowego z zagranicą.

Art. 23. 1. Zakład może odmówić zawarcia umowy ubezpieczenia, jeżeli zgłoszone ubezpieczenie nie odpowiada warunkom ubezpieczeń, prowadzonych przez Zakład.

2. Od odmownej decyzji Zakładu (ust. 1) służy ubezpieczającemu prawo odwołania się do Ministra Finansów, który rozstrzyga ostatecznie. Gdy ubezpieczającym jest jednostka gospodarki uspołecznionej, Minister Finansów wydaje decyzję w porozumieniu z Przewodniczącym Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego.

Art. 24. Zakład może zawarte przez siebie ubezpieczenia reasekurować.

Art. 25. 1. W zakresie zapobiegania powstawaniu strat w ubezpieczonym mieniu Zakład:

- 1) przeprowadza badania i analizy przyczyn wynikłych strat,
- 2) podejmuje inicjatywę i współdziała z odpowiednimi władzami i instytucjami w opracowywaniu planów działalności zapobiegawczej.

2. Rada Ministrów określi w drodze rozporządzenia:

- 1) wysokość odliczeń ze składek za obowiązkowe ubezpieczenia od ognia oraz za obowiązkowe ubezpieczenia zwierząt gospodarczych na akcję zapobiegania szkodom,

- 2) sposób rozdziału i włączenia sum, przewidzianych w pkt 1), do budżetów wojewódzkich i powiatowych rad narodowych na zapobieganie szkodom ogólnym i chorobom zwierząt gospodarczych,
- 3) zasady współpracy Zakładu z odpowiednimi władzami i instytucjami w zakresie działalności zapobiegawczej.

Rozdział 6.

Środki Zakładu.

Art. 26. Na środki Zakładu składają się:

- 1) fundusz podstawowy,
- 2) fundusz rezerwowy,
- 3) rezerwy techniczne ubezpieczeń osobowych,
- 4) bieżące wpływy z operacji ubezpieczeniowych,
- 5) inne fundusze i rezerwy, przewidziane postanowieniami władz.

Art. 27. Fundusz podstawowy tworzy się z wartości środków trwałych Zakładu.

Art. 28. 1. Fundusz rezerwowy tworzy się z nadwyżek (art. 30) do wysokości przeciętnego rocznego przypisu składek ubezpieczeniowych z okresu trzech ostatnich lat.

2. Fundusz rezerwowy służy na pokrywanie strat bilansowych Zakładu.

3. W przypadku gdy fundusz rezerwowy nie wystarczy na pokrycie straty bilansowej, nie pokrytą część straty przenosi się na rok następny.

Art. 29. Rezerwy techniczne ubezpieczeń osobowych tworzy się drogą odpisów z wpływów bieżących składek z ubezpieczeń osobowych według zasad, ustalonych przez Ministra Finansów.

Art. 30. 1. Z nadwyżki, wynikającej z zamknięć rachunkowych Zakładu, przeznacza się:

- 1) 50% na fundusz rezerwowy,
- 2) 50% na rzecz budżetu Państwa.

2. Jeżeli fundusz rezerwowy osiągnie wysokość, przewidzianą w art. 28 ust. 1, całą nadwyżkę przeznacza się na rzecz budżetu Państwa.

Rozdział 7.

Reasekuracja.

Art. 31. Reasekurację czynną w zakresie przyjmowania ubezpieczeń krajowych i zagranicznych oraz reasekurację bierną w zakresie odstępowania ubezpieczeń za granicą prowadzi wyłącznie Towarzystwo Reasekuracyjne „Warta” S. A. w Warszawie.

Art. 32. Organizację i zasady działalności Towarzystwa Reasekuracyjnego „Warta” S. A. w Warszawie określa statut.

Rozdział 8.

Przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 33. Zakłady ubezpieczeń, które utraciły prawo do wykonywania działalności ubezpieczeniowej w myśl dekretu z dnia 3 stycznia 1947 r. o uregulowaniu ubezpieczeń rzeczowych i osobowych (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 23), a dotychczas nie zostały zlikwidowane, podlegają likwidacji według zasad i w trybie, jakie określi Minister Finansów w drodze rozporządzenia.

Art. 34. 1. Tracą moc z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 przepisy w sprawach unormowanych niniejszą ustawą lub na mocy tej ustawy, a w szczególności:

- 1) ustawa z dnia 20 maja 1908 r. o umowie ubezpieczenia (Dz. u. Rzeszy, str. 263),
 - 2) ustawa z dnia 23 grudnia 1917 r. o umowie ubezpieczenia (Dz. u. p. austr. Nr 501),
 - 3) art. 3 i 74 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 maja 1927 r. o przymusie ubezpieczenia od ognia i o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. z 1933 r. Nr 3, poz. 23, Nr 85, poz. 648, z 1935 r. Nr 90, poz. 576, z 1938 r. Nr 59, poz. 456 i z 1947 r. Nr 19, poz. 72),
 - 4) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 stycznia 1928 r. o kontroli ubezpieczeń (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 9, poz. 64, z 1932 r. Nr 26, poz. 231, z 1933 r. Nr 85, poz. 643, z 1939 r. Nr 50, poz. 319 i z 1947 r. Nr 5, poz. 23),
 - 5) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 lutego 1928 r. o przepisach tymczasowych, dotyczących umowy ubezpieczenia (Dz. U. R. P. Nr 25, poz. 211),
 - 6) ustawa z dnia 25 lutego 1932 r. o przenoszeniu portfele ubezpieczeniowych (Dz. U. R. P. Nr 26, poz. 231),
 - 7) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. R. P. Nr 96, poz. 864),
 - 8) dekret z dnia 3 stycznia 1947 r. o uregulowaniu ubezpieczeń rzeczowych i osobowych (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 23),
 - 9) dekret z dnia 3 stycznia 1947 r. o Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych (Dz. U. R. P. Nr 19, poz. 72).
2. Do czasu wydania rozporządzeń i zarządzeń w wykonaniu niniejszej ustawy obowiązują dotychczasowe przepisy.
- Art. 35.** Wykonanie ustawy porucza się Ministrowi Finansów.
- Art. 36.** Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.
- Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*
Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*
Minister Finansów: *K. Dąbrowski*